

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

GERMANY CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SCIENCE, ENGINEERING AND
TECHNOLOGY**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE, ENGINEERING AND TECHNOLOGY:
a collection scientific works of the International scientific conference –
Gamburg, Germany, 2025 Issue 6

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference « **INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE, ENGINEERING AND TECHNOLOGY** ». Which took place in Gamburg, 2025.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

Ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarni shakllantirish nuqtai nazaridan pedagoglar faoliyatini tashkil etishdagi zamonaviy tushunchalarning o'rni

Tadjibayeva Sabina Alisher qizi magistrant,

Toshkent shahridagi Puchon universiteti

Nabiulina Luiza Mahmudovna

Toshkent shahridagi Puchon universiteti, PhD., dotsent,

Annotatsiya. Mazkur maqolada ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarni shakllantirish nuqtai nazaridan pedagoglar faoliyatini tashkil etishdagi zamonaviy tushunchalarning vazifalarini hal qilishga qaratilgan, shuningdek, pedagogik ta'sir ko'rsatish vositalari bilan amalga oshiriladigan zamonaviy tushunchalarning faolligi mazmuni yoritilgan. Pedagogning mazkur faoliyat jarayonida o'qitish, yo'l-yo'riqlar ko'rsatish, tarbiyalash, o'quv-tarbiya ishlarini tashkil qilish hamda, pedagogik mahorat qirralari o'z aksini topgan. Ushbu maqolada ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarni shakllantirish nuqtai nazaridan pedagoglar faoliyatini tashkil etishdagi zamonaviy tushunchalarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradigan maxsus ta'lim muhitini yaratish zarurligi ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: ijtimoiylashuv, jarayon, faoliyat, ta'lim, tarbiya, kasb, mahorat, mazmun, xususiyat.

Abstract. This article discusses the content of the activity of modern concepts aimed at solving the tasks of organizing the activities of teachers from the point of view of the formation of socio-pedagogical competencies, as well as the content of the activity of modern concepts implemented by means of pedagogical influence. In this process of activity of the teacher, aspects of teaching, guidance, upbringing, organization of educational and educational work, as well as pedagogical skills are reflected. This article considers the need to create a special educational environment that will help develop practical skills of modern concepts in organizing the activities of teachers from the point of view of the formation of socio-pedagogical competencies.

Keywords: socialization, process, activity, education, upbringing, profession, skill, content, feature.

Ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarni shakllantirish doirasidagi pedagoglar faoliyatini tashkil etishda zamonaviy tushunchalarning o'rni juda katta. Zamonaviy dunyoning murakkabligi va tez o'zgarishlari pedagoglardan nafaqat bilim berish, balki bolalarning ijtimoiy moslashuvi, shaxsiy rivojlanishi va mustaqil hayotga tayyorgarligi uchun zarur bo'lgan ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarni shakllantirishni talab qiladi. Zamonaviy tushunchalar quyidagi jihatlarida muhim rol o'ynaydi:

Integratsion yondashuv: Ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarni shakllantirish endigina alohida fan sifatida emas, balki barcha ta'lim

jarayoniga integratsiyalashgan holda amalga oshiriladi. Bu o'quv dasturlarini, o'qitish uslublarini va baholash tizimlarini qayta ko'rib chiqishni talab qiladi.

Shaxsiy yondashuv: Har bir bolaning individual xususiyatlarini, ehtiyojlarini va qobiliyatlarini hisobga olgan holda ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarni shakllantirish muhimdir. Bu differensiatsiya va individualizatsiya qilingan o'qitish usullarini qo'llashni anglatadi.

Kompyuter texnologiyalaridan foydalanish: Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, jumladan, interfaol o'quv vositalari, simulyatsiyalar va onlayn platformalar ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarni shakllantirishda samaradorlikni oshirishga yordam beradi.

Hamkorlik va o'zaro ta'sir: Pedagoglar, bolalar, ota-onalar va mahalliy jamoa o'rtasidagi hamkorlik va o'zaro ta'sir ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarni shakllantirish uchun zarur shartdir.

Loyihaviy o'qitish: Loyihaviy usullar bolalarga ijtimoiy muammolarni hal qilish, jamoada ishlash va o'z fikrlarini ifoda etish ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon beradi.

Refleksiya va o'z-o'zini baholash: Pedagoglar va bolalar o'z faoliyatlarini tahlil qilish va natijalarni baholab, ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonini yaxshilashadi.

Davomiy kasbiy rivojlanish: Pedagoglarning ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarini doimiy ravishda oshirish uchun professional rivojlanish dasturlari va treninglar muhim ahamiyatga ega.

Zamonaviy tushunchalarning amaliy qo'llanilishi:

- O'quv dasturlarida ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltirilgan mavzularni kiritish.
- O'qitishda interfaol usullar, o'yinlar, rollarni ijro etish va muammolarni hal qilishga asoslangan mashg'ulotlarni qo'llash.
- Pedagoglarning ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarining rivojlanishini baholash uchun samarali mezonlarni ishlab chiqish va qo'llash.
- Pedagoglarni ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalar bo'yicha qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish.
- Ota-onalar va mahalliy jamoa bilan hamkorlikni kuchaytirish [1].

Jahonda pedagoglarning tadqiqotchilik kompetentligini kreativ yondashuvlar asosida takomillashtirishning pedagogik o'ziga xosliklari, ta'lim dasturlari va didaktik ta'minotini takomillashtirish, faoliyatdan tashqari ishlar jarayonida bolalarning iqtidorini rivojlantirish, iqtidor va qobiliyatlar sifatida ro'yobga chiqadigan psixik hislatlar, bolalarga individual yondashuv asosida intellektual salohiyatni oshirishga qaratilgan ilmiy tadqiqotlar olib borilmoqda. Mazkur tadqiqotlar uzluksiz ta'lim tizimining quyi bosqichlaridanoq bolalarning imkoniyatlari va qiziqishlarini aniqlash va ta'lim mazmunini shu asosda tashkil etishga xizmat qilib, ta'lim-tarbiya tizimini tubdan o'zgartirish omili sifatida e'tirof etilmoqda.

Kasbiy kompetentsiya haqidagi ilmiy g'oyalar doirasida uning mohiyati, tuzilishi va vazifalarini belgilashda bir qancha yo'nalishlar shakllangan. Ulardan asosiylari shaxsiy-kasbiy va kasbiy-faoliyat yo'nalishlaridir. Ularning ikkalasi ham rus psixologlari J.S.Vigotskiy, P.Ya.Galperin, V.V.Davydov, A.A.Zaporojets, A.N.Leontyev, A.R.Luriya, V.A.Petrovskiy, S.L.Rubinshteyn, D.I.Feld va boshqalar tomonidan yaratilgan psixologik faoliyat nazariyasiga asoslanadi.

E.M.Babosov,[1] B.M.Bim-Bad,[2] V.G.Bocharova, V.M.Bocharov, B.Z.Vulfov, I.A.Zimnyaya va boshqa mualliflar bir qator asarlarda ijtimoiy kompetentsiyani shakllantirishga ko'proq e'tibor berish zarurligini ta'kidlaydilar, chunki bu shaxsning ma'lum ijtimoiy rollarni muvaffaqiyatli bajarishiga hissa qo'shadigan umumlashgan sifatdir.

O'zbekiston Respublikasi PF-4947-son, 2018 yil 27 iyundagi "Yoshlar – kelajagimiz" Davlat dasturi to'g'risida"gi[3] PF-5466-son, 2019 yil 29 apreldagi «O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish kontseptsiyasini tasdiqlash to'g'risida»gi[4] PF-5712-son Farmonlari, 2018 yil 14 avgustdagi "Yoshlarni ma'naviy-axloqiy va jismoniy barkamol etib tarbiyalash, ularga ta'lim-tarbiya berish tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3907-son Qarori[5] hamda boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarda belgilangan vazifalarni amalga oshirishga ushbu tadqiqot ishi muayyan darajada xizmat qiladi.

Kompetentlikni shakllantirish bosqichma-bosqich va uzluksiz jarayondir. U maktabgacha ta'lim muassasasidan boshlanadi va ish joyida tajribali pedagoglar nazorati ostida davom etadi. Shuni unutmaslik kerakki, yuqori kasbiy kompetentlik nafaqat bilim darajasi, balki xodimning amaliy ko'nikmalari, tajribasi va shaxsiy fazilatlaridir.

Pedagogning ijtimoiy-pedagogik kompetentsiyasi sohasida bu yerda sanab o'tilgan faoliyat turlari va ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirish uning malakasini doimiy ravishda oshirish dasturlari bilan ta'minlanishi kerak, ularning yo'nalishi va mazmuni ijtimoiy va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish tendentsiyalari va ta'lim sohasidagi o'zgarishlar bilan belgilanadi.

Shuni ta'kidlash kerakki, asosiy kompetensiyalar ta'rifidan kelib chiqadiki, ular bilim, ko'nikma va malakalardan tashqari, bilim qobiliyatlari, shaxsiy fazilatlar va kasbiy xatti-harakatlar shakllarini o'z ichiga oladi.

Shu sababli, pedagogning ijtimoiy-pedagogik kompetentsiyasini shakllantirishga alohida e'tibor qaratilgan, chunki bolalarni ijtimoiylashtirish jarayonini ijtimoiy-pedagogik qo'llab-quvvatlash uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, ular bilan birgalikda yechimlar ishlab chiqish va ularni amalga oshirishda ishtirok etish, turli etnik madaniyatlar va dinlarga bag'rikenglik ko'rsatish, shaxsiy ta'lim ehtiyojlarini butun jamiyatda uyg'unlashtirish namunasini ko'rsatish.

Kasbiy kompetentsiyaning mohiyati va tuzilishini talqin qilishda noaniqlik tadqiqot muammolarini hal qilishda turli xil ilmiy yondashuvlardan foydalanish bilan izohlanadi: tizimli, faoliyatga asoslangan, shaxsiy, madaniy va boshqalar. Ushbu talqinlarning har biri ortida muallifning ma'lum bir tadqiqot holatida o'ziga xos tarzda asosli va samarali pozitsiyasi mavjud. Biroq, integrativ kontseptsiyaga bir tomondan, hatto eng muhim tomondan yondashish har doim ham ko'p o'lchovli ob'ektning yaxlitligini qayta yaratishga imkon bermaydi. Natijada, bizning fikrimizcha, ta'riflar raqobati emas, balki kompetensiyaga asoslangan yondashuv asosida ushbu tushunchaning yagona mohiyatini tushunish kerak. Bo'lajak pedagogdan metodik kompetentlik, ayniqsa, turli xil sharoitlarda ta'lim oluvchi va ta'lim beruvchi psixologiyasini to'g'ri baholay olish bilan bog'liq ijtimoiy-psixologik kompetentlikning yuqori darajada bo'lishi talab qilinadi.

Xulosa. Ijtimoiy-pedagogik kompetensiyalarni shakllantirishda zamonaviy tushunchalarning roli juda muhimdir. Ushbu tushunchalarni amaliyotga joriy etish orqali, biz bolalarning shaxsiy rivojlanishi, ijtimoiy moslashuvi va mustaqil hayotga tayyorgarligini ta'minlashga erishamiz. Shuningdek, faoliyatlarni tashkil etishda yangi zamonaviy texnologiyalarga urg'u berish, yangicha yondashuvlarga izlanish maqsadga muvofiqdir. Pedagogning ishida ijtimoiy-pedagogik ko'nikmalarni shakllantirishga, uning umumiy va kasbiy madaniyatini oshirishga, axborot va pedagogik ko'nikmalarni rivojlantirishga, ta'lim muassasasini o'rab turgan jamiyatning xususiyatlari to'g'risidagi bilimlarni chuqurlashtirishga, balki yosh avlodning zamonaviy sharoitlarga moslashishi va ijobiy ijtimoiylashuvi jarayoniga amaliy yordam ko'rsatish uchun zarur qobiliyatlarni rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi kerak.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Основы социального проектирования [Текст] : учеб. пособие для студентов оч. и заоч. отделений / Ю.Н. Рюмина ; Шадр. гос. пед. ин-т. – Шадринск : ШГПИ, 2015. – 182 с.
2. O'zbekiston Respublikasi PF-4947-son, 2018 yil 27 iyundagi Davlat dasturi
3. O'zbekiston Respublikasining PF-5466-son, 2019 yil 29 apreldagi «O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish kontseptsiyasini tasdiqlash to'g'risida»gi Farmoni
4. O'zbekiston Respublikasining 2018 yil 14 avgustdagi "Yoshlarni ma'naviy-axloqiy va jismoniy barkamol etib tarbiyalash, ularga ta'lim-tarbiya berish tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3907-son Qarori
5. Бабосов Е.М. Общая социология. 2-е изд. - Минск: Тетра Системе, 2004. -640 с.
6. Бим-Бад Б.М., Петровский А.В. Образование в контексте социализации // Педагогика